

Πολιτικές προσωπικότητες μιλούν στην «Η» για τη στάση της Ελλάδας στο Ελσίνκι

«Ναι» στην υποψηφιότητα της Τουρκίας, αλλά...

Μία μόλις εβδομάδα πριν τη Σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στο Ελσίνκι της Φινλανδίας, όπου πιθανότατα θα κριθεί εάν θα αποδοθεί ή όχι στην Τουρκία το καθεστώς της υποψηφίας προς ένταξη στην ΕΕ χώρα, η δημόσια συζήτηση για τις ελληνικές θέσεις συνεχίζεται χωρίς να φαίνεται πιθανή η διαμόρφωση κλίματος συναίνεσης ανάμεσα στις πολιτικές

Του Ζαχαρία ΜΙΧΑ

δυνάμεις της χώρας. Η «Ημερησία» απευθύνθηκε σε γνωστές πολιτικές προσωπικότητες ζητώντας τις προσωπικές τους απόψεις. Ο Χρήστος Παπαϊωάννου πρώην επίτροπος της Ελλάδας στην ΕΕ και μέλος του ΕΓ του ΠΑΣΟΚ, η βουλευτής της ΝΔ Ντόρα Μπακογιάννη, ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Μιχάλης Παπακωνσταντίνου και το μέλος της Πολιτικής Γραμματείας του Συνασπισμού και υπεύθυνος εξωτερικής πολιτικής του κόμματος Νίκος Μπίστης, εξηγούν ποια κατά τη γνώμη τους είναι η ενδεδειγμένη στάση που θα πρέπει να τηρήσει η χώρα μας. Είναι εθνικά συμφέρονσα ή θα αποβεί ζημιογόνος η χρήση του δικαιώματος της αρνησικυρίας (βλτο);

ΝΙΚΟΣ ΜΠΙΣΤΗΣ

Η Τουρκία θα μείνει 30 χρόνια στον προθάλαμο

Είμαι ιδιαίτερα ανήσυχος επειδή οι τελευταίες πληροφορίες, αλλά και το κλίμα που δημιουργεί η κυβέρνηση, «γέρνουν» προς τη χρησιμοποίηση του βέτο στο Ελσίνκι.

Μακάρι να είναι διαπραγματευτική τακτική και μόνο. Η Ελλάδα δεν θα έχει όφελος ούτε από την προσβολή βέτο, ούτε από μία αναβολή απόφασης για την υποψηφιότητα της Τουρκίας στο Ελσίνκι.

Αντιθέτως, το να μην υποψηφιότητα της Τουρκίας συμφέρει και την Ελλάδα και την Τουρκία και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ενισχύει τον αγώνα

των Τούρκων και των Κοιρδών δημοκρατιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (είναι χαρακτηριστικό ότι οι Τούρκοι αγωνιστές για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία στην Τουρκία είναι από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές της υποψηφιότητας της Τουρκίας), δεν βλάπτει την πορεία της Κύπρου προς την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ούτε περιπλέκει το Κυπριακό.

Αντιθέτως, η κατάσταση όπου η Τουρκία θα βρίσκεται για αρκετά χρόνια, 20 με 30, στον προθάλαμο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ η Κύπρος θα ετοι-

μάζεται σε 4-5 να διαβεί το κάτωφλι, δημιουργεί ευνοικότερους όρους για την ασφάλεια της

Κύπρου. Παρά τα αντιθέτως λεγόμενα, η πρόσδος στο Κυπριακό δεν θα επιταχυνθεί από μια άρνηση αποδοχής της υποψηφιότητας της Τουρκίας.

Φοβάμαι όμως, ότι η διαμόρφωση ενός μεγάλου τμήματος της κοινής γνώμης στην οποία έχει κατεξοχήν συμβάλει το κυβερνητικό κόμμα για δύο δεκαετίες, το περιθώριο πολιτικό κόστος ενόψει μάλιστα εκλογών, θα οδηγήσουν στην πενητατηρίνη.

Ας κρατήσουμε κάποιες ελπίδες, μιας και η πολιτική έχει μέσα της τον αιφνιδιασμό.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

«Τα έθνη οφείλουν να προσαρμόζονται...»

Στην Ελλάδα η πλειοψηφία του πολιτικού κόσμου έχει πια διαμορφώσει την πεποίθηση ότι είναι προς το συμφέρον της χώρας μια Τουρκία με ευρωπαϊκό και όχι ασιατικό προανατολισμό.

Οι πραγματικές διαφορές (Κυπριακό) καθώς και οι κατασκευασμένες (γκρίνες ζώνες) θα ξεπεραστούν ευκολότερα εάν η Τουρκία αποτελέσει τμήμα της ευρωπαϊκής οικογένειας.

Παρ' όλα αυτά, η ίδια πλειοψηφία απαιτεί από την Τουρκία «ανταλλάγματα για να της επιτρέψουμε να πάρει την ιδιότητα της υποψηφίας χώρας που μας συμφέρει. Από τις συνθησιμένες ελληνικές αντιφάσεις: Εθνικό συμφέρον - κομματικό συμφέρον - πολιτικό κόστος;

Στο Ελσίνκι, η χώρα μας θα πρέπει να αποφύγει να γίνει η μόνη χώρα που θα

μπλοκάρει τον χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως υπό ένταξη χώρας.

Η πρωτοβουλία για προσδιορισμό της πορείας της προς την Ένωση πρέπει να γίνει από τους εταίρους ώστε να μην «κρυφτούν» για μία ακόμη φορά πίσω από το ελληνικό βέτο.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική θα πρέπει να ακολουθήσει τη σοφή συμβουλή του Ελευθέριου Βενιζέλου, ο οποίος σε ομιλία του προς Έλληνες αξιωματικούς στη Λάρισα το 1930 ανέφερε: «...τα έθνη, όπως οι άνθρωποι και κάθε ζωντανός οργανισμός, για να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν, οφείλουν να προσαρμόζονται προς τις εκάστοτε μεταβαλλόμενες εξωτερικές περιπτώσεις». Να προσέσω πως και σήμερα έχουμε μεταβαλλόμενες «εξωτερικές περιπτώσεις»;

ΝΤΟΡΑ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ

Η Τουρκία πρέπει να σεβαστεί το διεθνές δίκαιο

Στη σύνοδο του Ελσίνκι θα προκύψει ένα κριτήριο αν η ΕΕ μπορεί να λειτουργήσει ως ενιαίος πολιτικός οργανισμός με σαφή υπόσταση ή θα αποτελέσει ένα συγκριτικό συμβιβασμό συμφερόντων και επιδιώξεων.

Η απόφαση για το αν η Τουρκία θα αποκτίσει το καθεστώς της «υποψηφίας προς ένταξη» χώρας στην ΕΕ, θα κρίνει εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί ισότιμα ή συμπεριφέρεται με «δύο μέτρα και σταθμά». Για την αλλαγή του status της Τουρκίας πρέπει να ισχύσουν ακριβώς οι ίδιες πολιτικές προϋποθέσεις που υπεβλήθησαν για τις υπόλοιπες χώρες της διεύρυνσης.

Πρέπει η Τουρκία να δεσμευθεί ότι

αποδέχεται τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου νόμου και τα όργανα που προβλέπονται απ' αυτό, ότι σεβεται την εδαφική ακεραιότητα των άλλων κρατών και δεν προβάλλει αιτιάσεις προς άλλες χώρες μέλη, ότι προσοίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Με άλλα λόγια αποδέχεται τις αρχές που αποτελούν τον πυρήνα της ευρωπαϊκής ιδέας και της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα θα πρέπει με κατηγορηματικό τρόπο να ξεκαθαριστεί ότι η απρόσκοιπη ενταξιακή πορεία της Κύπρου δεν μπορεί να εξαρτάται από τους όρους μιας χώρας που δεν είναι καν μέλος της Ένωσης, όπως η Τουρκία.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΗΣ

Δείγματα γραφής από την Αγκυρα

Όπως σε πολλές περιπτώσεις έχει τονιστεί ο ίδιος ο πρωθυπουργός, η Ελλάδα δεν μπορεί να αποδεχθεί μια εικονική υποψηφιότητα της Τουρκίας. Αυτό είναι θέμα αξιοπιστίας της ίδιας της ΕΕ σε σχέση με τα κριτήρια που έχει θέσει. Πιστεύω ότι χρειάζεται να υποστηριχθούν οι προσπάθειες της Τουρκίας να βαδίσει τον ευρωπαϊκό δρόμο της. Αισιολογώ όμως μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει ουσιαστική βελτίωση της κατάστασης όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των μειονοτήτων, δεν έχει αλλάξει η πάγια στρατηγική της απέναντι στην Ελλάδα και δεν έχει μετακινηθεί ούτε σιδηρή στην αδιαλλαξία της όσον αφορά το Κυπριακό.

Η Τουρκία πρέπει να καταλάβει ότι η ένταξη στην ΕΕ σημαίνει πάνω απ' όλα σεβασμό στις βασικές αξίες της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Η Ελλάδα έχει τους αλληλοεισπραξιμένους διπλούς όρους, όπως έχουν οι πράγματα σήμερα, που είναι ότι πρέπει να εμψυχώσουμε τον δήμο μας και να μην αποδεχτούμε στο Ελσίνκι την αναβάθμιση του καθεστώτος της Τουρκίας χωρίς ουσιαστικά δείγματα γραφής από την Αγκυρα.

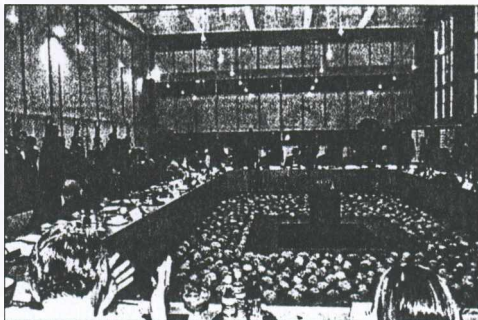

Διαπραγματευτικά σφάλματα διαπράττει η Ελλάδα

Οι «παγίδες» του Ελσίνκι

Η ελληνική κυβέρνηση θα εξασφάλιζε πλήρως τα δικαιώματα της χώρας με μια απλή δήλωση των 15 ότι και η Αγκυρα οφείλει να σέβεται το «κοινοτικό κεκτημένο»

Κοινοτικό σημείο είναι η διατύπωση της απόφασης που θα πάρουν οι 15 στο συμβούλιο κορυφής στο Ελσίνκι

Η Ελλάδα διαπράττει σινηκή σφάλματα με τον τρόπο που διαπραγματεύεται με τους κοινοτικούς της εταίρους τις προϋποθέσεις και τους όρους που πρέπει να θέσουν οι 15 στην Αγκυρα, προκειμένου να δεχθεί και αυτή (δηλαδή να μην προβάλλει το βέιο της) την επίσημη αναγνώριση της Τουρκίας ως υποψήφιας για ένταξη χώρας στο συμβούλιο κορυφής του Ελσίνκι (10 - 11 Δεκεμβρίου)

Βρυξέλλες: Του Γιώργου ΔΑΡΑΤΟΥ

Την άποψη αυτή υποστήριξαν με επιχειρήματα που ακολουθούν, εκτιρόκωμοι της Διεύθυνσης της Κομμονιόν για τη Διεύθυνση στη διάρκεια μιας ενημερωτικής συνάντησης που είχαν την περυσμένη εβδομάδα στις Βρυξέλλες με μερικούς Έλληνες και ξένους ανατοικριτές. Με τα επιχειρήματα αυτά συμφωνούν και παράγοντες του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών υπόψη των οποίων τα θέσαμε.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις ίδιες πηγές, αν αποκλειστούμε ως αντιπαραγωγική και πολιτικά ασύμφορη την προβολή βέιο από την Ελλάδα στην επίσημη αναγνώριση στο Ελσίνκι της υποψηφιότητας της Τουρκίας, δεν απομένει παρά ο τρόπος της διατύπωσης της απόφασης που θα πάρουν οι 15 στο συμβούλιο κορυφής στην πρωτεύουσα της Φινλανδίας.

Εξηγούν δε οι ίδιες πηγές πως οποιαδήποτε αντιλλάγματα ως προς το περιεχόμενο αυτής της διατύπωσης κι αν πάρει η Αθήνα πλην των κριτηρίων Κοπεγχάγης (σχέσεις καλής γειτονίας, ειρηνική επίλυση διαφορών, Κυπριακό, κ.λπ.) αυτά θα είναι λιγότερα αριθμητικά, ασθενέστερα διατυπωμένα και εξαιρετικά γενικόλογα.

ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ

Ενώ λένε, οι πηγές αυτές, πως όλα ανεξαιρέτως όσα ζητάει η Ελλάδα από τους κοινοτικούς της εταίρους και από την Τουρκία απαιτούν ήδη προ πολλού τημέτα το «κοινοτικού κεκτημένου», του συνόλου δηλαδή των νόμων (οδηγίες, κανονισμοί) της Ε.Ε. της νομολογίας (αποφάσεις) του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου αλλά -και εδώ βρίσκεται η ουσία της υπόθεσης- και όλων των επίσημων πολιτικών αποφάσεων και δεσμεύσεων που έχουν πάρει κατά καιρούς στο παρελθόν οι 15 Το «κοινοτικό κεκτημένο» υποχρεούνται να εφαρμόζουν όχι μόνο οι χώρες - μέλη της Ε.Ε. αλλά και να δεχθούν επίσημα ότι θα το εφαρμόζουν και οι υποψήφιας για ένταξη χώρες, αν θέλουν να γίνουν πλήρη μέλη της Ένωσης αρχίζοντας διαπραγματεύσεις μαζί της.

Και το ερώτημα που θέτουν τόσο οι κοινοτικοί όσο και παράγοντες του ελληνικού ΥΠΕΞ είναι πως αφού όλα όσα θέλει η Ελλάδα από την Κοινότητα και την Τουρκία περιλαμβάνονται στο υποχρεωτικό για όλους «κοινοτικό κεκτημένο» για ποιον, λόγο η Αθήνα διαπραγματεύεται με τους πάθος;

Η, όπως ελέχθη διαφορετικά: «Οι Έλληνες διαπραγματεύονται

κάτι που ήδη υπάρχει, γνωρίζοντας ότι είτε δεν θα το πάρουν είτε ότι θα το πάρουν με διατυπώσεις γενικές και ελλιπείς, που θα εξασφαλίζουν τα συμφέροντα τους πολύ λιγότερο απ' όσα τα εξασφαλίζουν με τις υφιστάμενες διατυπώσεις». Το πρώτο παράδειγμα που έφεραν οι ίδιες κοινοτικές πηγές είναι η απόφαση των 15 στο συμβούλιο κορυφής του Λουξεμβούργου (Δεκέμβριος 1997) που καλύπτει πλήρως τις ελληνικές διεκδικήσεις απέναντι στην Τουρκία (ελληνοτουρκικές σχέσεις, ειρηνική επίλυση διαφορών, Δ.Δ. Χάγης, Κυπριακό, κ.λπ.). Και αυτή η απόφαση απαιτεί τημέτα το «κοινοτικού κεκτημένου».

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

Σήμερα, πρέπει να προστεθεί το περιεχόμενο του κειμένου της κοινής θέσης των 15 (επίσημο κοινοτικό κείμενο, άρα τημέτα το «κοινοτικού κεκτημένου» - φθινόπωρο 1998) στις διαπραγματεύσεις τους για την ΚΕΠΠΑ (κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας) με τις πρώτες έξι υποψήφιας για ένταξη χώρες μεταξύ των οποίων και η Κύπρος. Τι λέει αυτή η θέση: «... περαιτέρω η Ε.Ε. σημειώνει στις διαπραγματεύσεις προσχώρησης της Κύπρου (και των άλλων νέων υποψηφίων χωρών, ονομαστικά) τη δέσμευσή της (τους) να επιλύσει τις όποιες μεθοριακές διαφορές ακολουθώντας τις διαδικασίες του συμφώνου σταθερότητας ή άλλη μεθοδική επίλυση διαφορών περιεχόμενη στον καταστατικό χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, αμμερλαμβανομένης της προηγούμενης δεσμευτικής διαδικασίας του διεθνούς δικαστηρίου (της Χάγης)». Σ'

αυτή την εικόνα πρέπει να προστεθεί η διαφανόμενη απειλή ν' αναγνωρίσουν οι 15 στο Ελσίνκι την Τουρκία ως «sui generis ή οιοσδήποτε» υποψήφια χώρα με αποτέλεσμα να μπορεί να διεκδικήσει η Αγκυρα στη συνέχεια και με την υποστήριξη των κοινοτικών φίλων χωρών μια σειρά από εξαιρέσεις απ' όλες αυτές τις

προαναφερόμενες υποχρεώσεις της που απορρέουν από την επιτακτική ανάγκη σεβασμού του «κοινοτικού κεκτημένου». Τι μπορεί να διεκδικήσει η Τουρκία; Την εξαιρέση της, λένε οι ίδιες πηγές, από την υποχρέωση της για διερευνητικές διαπραγματεύσεις με την Κοινότητα (screening) για να διαπιστωθεί

σε ποια σημεία δεν σέβεται το «κοινοτικό κεκτημένο» και οφείλει να προσαρμόσει τη σχετική νομοθεσία της καθώς επίσης και ν' απαλλαγεί η Κοινότητα από την υποχρέωσή της για σύνταξη κάθε χρόνο μιας έκθεσης προόδου προς την κατεύθυνση της ικανοποίησης της Ε.Ε. των απαιτήσεων της ως προς την εφαρμογή του «κοινοτικού κεκτημένου». Αφού θα είναι «οιοσδήποτε υποψήφιας» και οι υποχρεώσεις της θα μπορούν να είναι υποχρεώσεις όχι υποψήφιας αλλά «οιοσδήποτε υποψήφιας χώρας». Και το χειρότερο: να μην ισχύσει γι' αυτήν, αφού ως κανονική υποψήφια χώρα δεν έχει το δικαίωμα η Κοινότητα να χρησιμοποιήσει ως νομική βάση του κανονισμού οικονομικής χρηματοδότησης της Τουρκίας το άρθρο 130 W της Συνθήκης, όπως κάνει σήμερα, που αφορά τις «αναπτυσσόμενες (τρίτες) χώρες» (συνεργασία για την ανάπτυξη) και που με τλιελοιψηφία πλέον (και όχι με ομοφωνία,

δυνατότητα δηλαδή προβολής ελληνικού βέιο) θα διατεθεί στην Τουρκία ποσό 135 εκατ. ευρώ με βάση την Έκθεση Μοριγιόν που υποθέτουμε την Πέμπτη το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Αν η Ελλάδα διεκδικήσει και πετύχει ή σιλωώς δεχθεί να αποκτήσει η Τουρκία στο Ελσίνκι «ειδικό στάτους υποψήφιας χώρας», τότε θα χάσει και αυτή την ευκαιρία να «παίξει» πολιτικά με την κοινοτική χρηματοδότηση της Αγκυρας. Το συμπέρασμα αυτής της παρουσίασης του ιοιρκοκοινοτικού σε συνδυασμό με το ελληνοτουρκικό πρόβλημα είναι πως η ελληνική κυβέρνηση θα εξασφάλιζε πλήρως τα δικαιώματα της χώρας αν αναγνώρισε στο Ελσίνκι την Τουρκία ως υποψήφια χώρα συμπεριλαμβανοντας την αναγνώριση αυτή με μια απλή δήλωση των 15 ότι και η Αγκυρα όπως και όλες οι άλλες (12) υποψήφιας χώρες οφείλουν να σέβονται το «κοινοτικό κεκτημένο» και τίποτα περισσότερο από αυτό.